

## Chuyên đi học ở VN, đi học ở nước khác

T&#225;c Gi&#7843;- Song Chi

Th&#7913; S&#225;u, 04 Th&#225;ng 11 N&#259;m 2011 05:21

---

Giai đi n tho i v VN cho ng i ch h , có cô con gái năm nay đang h c l p 9, chu n b năm t i thi chuy n c p. Tôi kêu lên h c nh th không ích l i gì đâu, l i h c th đ ng ch toàn đ n l p nghe th y gi ng r i chép, không có thì gi t h c, t suy nghĩ, r i mai m t khi thi g p trúng bài toán đã h c r i ch ng h n, v n không bi t gi i nh th ng. Nh ng tôi bi t, có nói thì bà ch h v n c b ngoài tai, v n thúc con bé h c theo cái l ch nh th su t năm. Mà ngay chính con nh cũng đòi h c thêm, vì các b n ai cũng h c, mình không h c làm sao thi đ u n i. L i đang m đ u vào tr ng chuyên Lê H ng Phong thì càng ph i ráng. Đ i v i h c sinh/ph huynh à Sài Gòn, nh ng cái tên nh tr ng THPT chuyên Lê H ng Phong, THPT chuyên Tr n Đ i Nghĩa hay Tr ng Ph thông Năng Khi u là ni m m c, hãnh đi n, ph i ph n đ u đ vào cho đ c. Cũng nh dân Hà N i đ i v i tr ng THPT chuyên

Amsterdam

(bây gi là Tr ng THPT chuyên Hà N i -Amsterdam) hay THPT Chu Văn An v y.

Nh ng ông b bà m VN điên r , kéo theo con cái h cũng điên r , lao

vào s h c b t k ngày đêm. H c t tr c khi vào l p M t. T l p M t đã đi h c thêm, và h c thêm su t 12 năm c a b c ti u h c cho t i trung h c. H c thêm Toán, Lý, Hóa, Sinh, Ngo i ng ...r i còn h c th d c, b i l i, aerobic, múa..., h c đàn piano, violon, h c v , h c ch i c ... Nghĩa là h c đ th . Không có ngày ngh . Không có mùa hè. Nói cho ngay, đó ch là h c sinh à các thành ph l n, ch à nông thôn, vùng sâu vùng xa, h c ch thôi đã không có ti n, ti n đâu mà cho con đi h c nh ng th xa x khác!

Cũng ch t i cái n n giáo d c điên r , ch y theo thành tích, đi m s , chu ng cái h danh - có s phân bi t gi a tr ng chuyên, tr ng đi m, tr ng ch n...v i tr ng th ng, nên các ông b bà m m i ph i thúc vào l ng con, ép con ph i vào b ng đ c tr ng chuyên, không vào đ c thì...ch y ti n, nh c y ng i quen. R i m t xã h i điên r , chu ng b ng c p h n kh nă ng th c, nên m i có chuy n ch y đi m, ch y b ng, mua b ng, b ng gi b ng d m v.v...

H i còn VN, tôi thu c lo i không ép con h c nhi u. Cũng may, con nh h c đ c, thi vào Lê H ng Phong khá là nh nhàng. Nh ng ph i h c trong cái môi tr ng r t căng xung quanh, con nh cũng than ch có thì gi đâu mà đ c sách, xem phim, m i ngày h c xong v nhà làm cho xong bài t p, h c bài ngày mai là đã n a đêm.

Đ n khi sang Na Uy là m t môi tr ng giáo d c khác h n, không khí h c t p khác h n. Ch có cái khái ni m tr ng chuyên tr ng ch n gì c . M i tr ng đ u nh nhau. Đi u ki n h c t p th đ o Oslo

hay ở thành phố

Kristiansand

tuyệt phía Nam hay mãi tận phía Bắc cũng đều như nhau. Học sinh ở đây đi học rồi là thoải mái. Chưa có chuyên phí đi học thêm. Cũng không bị stress ép với điểm số gì cả. Đi với học sinh bạn tôi ở học, thầy cô ở đây không cho điểm. Lên đến lớp 7 mới có điểm. Nhưng điểm của ai người đó biết. Thầy cô không bao giờ công bố điểm của học sinh trước lớp để tránh cho học sinh học kém bị mất mặt. Trong lớp học, thầy cô cũng không bao giờ gọi học sinh lên trả bài mà để em nào tự nguyện nộp lên thì lên.

Thầy cô thoải mái, cha mẹ cũng thoải mái, chỉ thúc ép. Bài vở thì xong thanh toán rồi lớp để về nhà còn thời gian nghỉ ngơi, giải trí. Mùa hè là tuyển đội thi đấu, vui chơi. Nhà trường thu lại hết sách. (Sách về thì bạn tôi ở học, trung học là nhà trường phát cho mượn, khi phải mua. Học phí bạn trung học tự nhiên cũng miễn phí). Chương trình học so với bên VN là học học nhiều, nhất là các môn khoa học tự nhiên. Nhưng bạn trung học, nhất là học năm cuối, học sinh được rèn luyện nhiều về khả năng học nhóm, làm việc chung, khả năng tranh luận, thuyết trình nhưng bạn để dành cái nhìn riêng của mình. Và không có đề tài, chỉ đề gì là làm xong, cũng không phải sợ hãi gì nếu nói ngược với ý kiến của thầy cô.

Nhưng cái gì thì cũng có mặt này mặt kia. Học hành như ngành thoải mái không bị thúc ép như thế nên phải nói thật, nhìn chung học sinh ở Na Uy... tôi ở học sinh ở VN. Không thể không nói, nếu chương trình khó học học thầy không vui là... nghé, đi học nghé học đi làm. Nếu học sinh ở Na Uy mà sang VN hay Trung Quốc học học, nhìn thầy sợ học căng như thế nào chắc là lẽ tôi phát khiếp!

Con gái tôi học chương trình IB (International Baccalaureate), là chương trình tú tài quốc tế, so với chương trình của Na Uy có nặng hơn, nhưng nặng vì phải tự đặt thêm nhiều sách, viết các bài essay, phải thuyết trình... chứ cũng không ai thúc ép gì. Khi còn ở VN, con bé rồi nghĩ học các môn Văn, Sử - phải nói là chán. Mà thời học chương trình môn Văn, môn Sử dạy như vậy học sinh nào chán ngán? Văn thì học học đi học lại thi Bác Hồ, thi Tô Hồ, thi văn cách mạng... Sử thì học hai phần ba là lịch sử đảng cộng sản, với những trận đánh, nhưng con số ngày tháng năm... học cả đầu. Chưa kể, thời đi đã thay đổi mà quan điểm chính trị, cái nhìn trong những quyển sách giáo khoa vẫn là quan điểm, cái nhìn từ thời trước năm 1975, lịch sử thì bị bóp méo, sai sót thật... Chương trách vì sao bạn trung học, số lượng học sinh chọn ban C (Văn, Sử, Địa) luôn luôn rồi thấp, khi thi đi học số lượng thí sinh chọn các ngành Văn Sử Địa cũng vậy. Hiện thì hàng ngàn thí sinh bỏ điểm 0 môn Sử trong kỳ thi tuyển sinh Đại học năm 2011 vậy qua cho thầy học sinh không học học thú vị môn Sử nên học không vào, đó là do chương trình, cách dạy mà ra.

Còn nhớ khi trở lại phòng văn của báo chí về chuyên đề này, ông B trở về ông B Giáo dục Phạm Vũ Luận đã cho đó là “chuyên đề bình thường”, rằng “Các bạn hãy nhìn rõ ràng ra nhu cầu thực tế trên thực địa này, không chỉ Việt Nam có hiện tượng này. Vì tôi nói về khoa học lịch sử trong cuộc sống hiện đại hôm nay ít, các bạn tìm việc làm của nhà nghiên cứu ít. Nhìn kỹ một chút các bạn sẽ thấy môn lịch sử kém thu hút, dĩ nhiên lịch sử thực không phải chỉ Việt Nam, châu Á. Đó là chuyên đề của thời đại, của thời đại này, do cách mạng khoa học công nghệ, do sự biến đổi, đòi hỏi của thời đại lao động”. (Báo Pháp luật TP.HCM ngày 30.7.2011)

Xin thưa với ông B trở về ông B, chỉ biết ông đưa vào đâu đó nói “môn lịch sử kém thu hút, dĩ nhiên lịch sử thực không phải chỉ Việt Nam, châu Á. Đó là chuyên đề của thời đại,...” “Riêng chương trình IB mà con gái tôi đang học, trái ngược với hiện tại còn VN, cháu con không thích môn Văn, môn Sử. Bởi môn Văn, cháu được học được các tác giả nổi tiếng trên thực địa, không có nhà văn nào là “cổ điển”, từ J. D. Salinger, Gabriel Garcia Marquez, George Orwell, Chinua Achebe, F. Scott Fitzgerald, Patrick Suskind, William Golding, Mark Twain, Mary Angelou, các nhà thơ Shakespeare, Robert Frost, Sylvia Plath...ngoài ra còn được thêm Franz Kafka, Albert Camus...

Môn Sử thực địa thì được học bắt đầu từ thực tiễn thực tại này, được dĩ nhiên các chương nghĩa (phát xít, thực tiễn, cộng đồng), sự sắp đặt của các nhóm cộng đồng, phân historiography (cách các nhà sử học nhìn 1 sự kiện qua các giai đoạn: orthodox, revisionist, post-revisionist)... Với một cái nhìn khách quan, trung thực, mới chuyên trên thực địa và xảy ra như thế nào thì thực tại thu thập thực địa, không chỉ thực tại nhà chi tiết như ngày/tháng thực tại nhà sự kiện thực tại sự quan trọng, mà chú trọng cách hiểu và khái quát về thực tại, trình bày lại dĩ nhiên cái nhìn của riêng mình.

Chưa kể môn Theory of knowledge rèn luyện kỹ năng critical thinking, cách nhìn về thực tại thực địa, đưa ra một quan điểm và thực tại thực địa, chấp nhận mới thực tại thực địa không có gì thực sự chắc chắn, sự thực hiện của văn hóa, kinh nghiệm, quặng gia... thực tại quan điểm, cách nhìn... của mỗi cá nhân v.v...

Khi học, học sinh tham gia tranh luận với giáo viên, giáo viên cũng rất khuyến khích học sinh có quan điểm riêng, được lập. Chính vì vậy học sinh rất thích các môn khoa học xã hội nhân văn, chương trình học tập bậc trung học cũng đặt nặng các môn này hơn các môn khoa học tự nhiên, vì chính kiến thực tại thu thập thực tại nhà môn khoa học xã hội nhân văn mới là kiến thực tại đi theo chúng ta suốt cuộc đời, thực hiện thực tại nhà nhân cách của chúng ta.

Khi học nhà nghiên cứu quen, bạn bè đang sống ở Mỹ, Úc, Canada

, Pháp... tôi thấy tình hình giáo dục ở nước ngoài thông qua những người này cũng tương tự.

(Đó là muốn nói đến giáo dục ở nước ngoài thông trung học, còn ở nước ngoài thì cách học, cách dạy cũng như phương pháp giảng dạy của VN và các nước phát triển trên thế giới càng xa vời vời.)

Vậy thì tôi không phải riêng những nước ngoài như VN khi những người chủ yếu trẻ em cho con, khi thúc ép con phải học đến xanh cả mắt, tôi cũng không phải riêng học sinh khi hiện tượng xài “phao”, quay cóp...đến ra phải biết tất cả các kỳ thi, kỳ thi vì hàng ngàn thí sinh bỏ đi 0 môn S... Chính là những giáo dục của VN có vấn đề.

Một nền giáo dục học hỏi, nhưng nhét quá nhiều kiến thức chết, vô bổ trong khi tôi thấy học sinh xây dựng óc đả phá, biết tư duy, biết tranh luận...cho học sinh. Một nền giáo dục dạy và học thu hút lòng là chính, đào tạo học sinh chủ biết nghe, chép, không được phép tranh luận hay nghĩ khác, nói khác với thầy cô, sách giáo khoa. Một nền giáo dục chỉ nhằm lấy bằng để đi làm, có vị trí trong xã hội. Một nền giáo dục chỉ nặng lý thuyết mà ít thực hành, chỉ truyền đạt kiến thức sách vở mà không chú trọng đến đức, nhân cách, tri thức sống, quan điểm sống cho học sinh... Nói tóm lại, thấy vấn đề học sinh mất tri thức lý giáo dục, không biết mục tiêu thật sự để đào tạo Con Người là gì và như thế nào.

Hầu như ra sao cũng nhìn chết lối học “đau ra” (trình độ kiến thức phổ thông, kiến thức chuyên môn của người có bằng cấp) ở VN, cho đến sự xuống cấp của đạo đức xã hội, sự tha hóa về mặt nhân tính trong con người VN nói chung lâu nay thì rõ.

Đã có hàng vạn ý kiến từ các nhà giáo, chuyên gia..., và từ chính tôi “kêu gọi” của phụ huynh và học sinh, hàng ngàn biện pháp cải cách giáo dục được đưa ra, nhưng giáo dục VN càng ngày càng nát bét. Bởi, một nguyên nhân đến giờ, giáo dục, cũng như các lĩnh vực khác của xã hội, phải dựa trên việc tôn trọng Con Người, nghĩa là tôn trọng nhân quyền, tôn trọng sự tự do, đức lập của mỗi cá nhân, và tôn trọng Sự thật. Mà những cái này thì không thể có trong một xã hội độc tài, nên mọi cải cách, sửa đổi cũng chỉ chôn vùi những người nhận của vấn đề mà thôi!

Và học sinh VN sẽ vẫn tiếp tục khổ sở, thất vọng như các thế hệ cha anh của họ!

Con bé đang b   ba mẹ   p học đ  n xanh c  ng     i. Ngày nào cũng ra khỏi nhà t   6:30 sáng đ  n 9:30 t  i m  i v   t  i nhà. Là vì con bé học bán trú, 5:30 chiều m  i tan tr   ng, mẹ đi đón, mua thức ăn cho ăn t  i ch   xong t  c t  c ch   qua Trung tâm b  i d   ng văn hóa Lý T   Tr  ng cho học thêm. Tuần 6 ngày   ch y như nhau. Ch   Nh  t cũng không được ngh  , vì còn học Anh Văn, học b  i gì đó. Ngày nào cũng ng  i suốt t   sáng đ  n t  i nên con bé học t   đau khắp háng,   i đau... x   ng c  t, c   phải ng  i nghiêng nghiêng học t  mông này   i đ  n m  ng kia! Kh  n kh  . Không có thời gian gi  i trí, t  i v   học bài    tr   ng xong là lẫn ra ng  . Ti-vi, phim ảnh, hay sách truyện đ  u b  m   c  m t  t, bao giờ thi xong, đ  u xong học hay.